

**KARADENİZ İHRACATÇI BİRLİKLERİ
GENEL SEKRETERLİĞİ**

Sayı : 35649853-TİM.KİB.GSK.UYG.2023/372-2017

Giresun, 03/07/2023

Konu : Arazi Kullanım Planlaması Uygulama Yönetmeliği Taslağı

E-POSTA

**KARADENİZ İHRACATÇI BİRLİKLERİ ÜYELERİNE SİRKÜLER
2023 / 364**

Sayın üyemiz,

T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğünden alınan 23/06/2023 tarih 86731588 sayılı yazıda,

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan ve bir nüshası ilişik bulunan “Arazi Kullanım Planlaması Uygulama Yönetmeliği Taslağı” hakkında görüş ve önerilerimiz talep edilmektedir.

Bu çerçevede, verilecek cevaba esas teşkil etmek üzere, söz konusu yönetmelik taslağına ilişkin olabilecek görüş ve önerilerinizin **en geç 03 Temmuz 2023 Pazartesi günü (bugün) mesai saati bitimine kadar** Genel Sekreterliğimize iletilmesi gerektiği hususunu bilgilerinize sunarız.

e-imzalıdır
Şahin KURUL
Genel Sekreter a.
Şube Müdürü

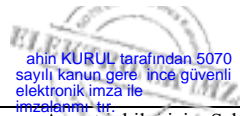
EKLER:

Ek.1 - Yönetmelik Taslağı (31 Sayfa)

Ek.2 - Genel Gerekçe (2 Sayfa)

Ek.3 - Görüş Formu (1 Sayfa)

Karadeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği
Atatürk Bulvarı No:19/E PK.51 28200 GİRESUN
Telefon: 0.454.2162426 (PBX)
Faks: 0.454.2164842-2168890
e-posta: kib@kib.org.tr Kep: kib@hs01.kep.tr
Web : www.kib.org.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şahin KURUL – Şube Müdürü

ARAZİ KULLANIM PLANLAMASI UYGULAMA YÖNETMELİĞİ TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu yönetmeliğin amacı; toprak ve arazi varlığının belirlenmesi, toprak etüt, haritalama ve sınıflama yapılması, tarımsal üretim gücü yüksek büyük ovaların ve erozyona duyarlı alanların belirlenmesi, tarımsal amaçlı plan ve projelerinin hazırlanması ve uygulanması ile ülkesel ve bölgesel plânlamalara temel oluşturan ve diğer fiziki plânlamalara veri teşkil eden çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda toprağın niteliği, arazinin yeteneği ve diğer arazi özellikleri gözetilerek uygun arazi kullanım şekillerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu yönetmelik; toprakların ve arazi kullanımlarının bilimsel esaslara uygun olarak sınıflandırılması, arazi kullanım planlarının yapılmasına ilişkin ilke ve kuralların açıklanması, kullanılacak yetkilerin tanımlanması, toprak ve su potansiyeli ile arazi özelliklerinin belirlenmesi, planlama süreci, tarım ve tarım dışı sektörler ile hizmet alanlarının olası gelişim doğrultularına göre ortaya çıkabilecek arazi taleplerinin değerlendirilmesi, arazi kullanım talep ve eğilimlerinin eşleştirilmesinin yapılarak en uygun arazi kullanım biçimlerinin saptanması ve planlama sürecinin izlenmesine dair görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu yönetmelik, 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 7, 9, 10, 11, 14 ve 15 inci maddeleri ile 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 410 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi ile 417 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a), (ç) ve (l) bentlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu yönetmelikte geçen;

a) Arazi: Toprak, iklim, topoğrafya, ana materyal, hidroloji ve canlıların değişik oranda etkisi altında bulunan yeryüzü parçasını,

b) Arazi kullanım kabiliyet sınıflaması (AKK): Arazi ve toprakların sahip oldukları morfolojik, fiziksel, kimyasal, biyolojik ve mineralojik özellikleri kapsamında arazi ve toprakların doğal ve/veya kültür bitkilerini yetiştirmedeki yeteneklerine göre sınıflandırılmasını,

c) Arazi kullanım planı (AKUP): Her ölçekte planlamaya temel oluşturmak üzere, toprağın ve diğer çevresel kaynakların bozulmasını önlemek için ekolojik, toplumsal ve ekonomik şartlar gözetilerek sürdürülebilirlik ilkesine uygun, farklı arazi kullanım şekillerini oluşturmaya yönelik toprak potansiyelinin belirlenip, su miktar ve kalitesini de göz önüne alarak sistematik olarak değerlendirilmesini ve birbirleri ile olan ilişkilerini ortaya koyan 1/25 000 ve/veya 1/5000 ölçekli arazi kullanım planlarını,

ç) Arazi kullanım şekilleri: Arazinin hâlihazır kuru tarım, sulu tarım, dikili, mera, orman, yerleşim yeri, terk ve diğer kullanım şekillerini,

d) Arazi örtüsü: Arazinin biyolojik veya fiziksel öğelerle kaplanmış halini,

e) Arazi sınıflaması: Arazilerin çeşitli amaçlarla kullanılmaya uygunluk derecelerini saptamak için yapılan sınıflamayı,

f) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,

g) Dikili tarım arazisi: Mutlak ve özel ürün arazileri dışında kalan ve üzerinde yöre ekolojisine uygun çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formundaki bitkilerin tarımı yapılan, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazileri,

ğ) Genel Müdürlük: Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü,

h) Haritalama ünitesi: Arazideki toprak serisine ait fazlarının önceden belirlenmiş olan haritalama lejantına göre seçilen sembollerle gösterilen, seçilen özellikler yönünden homojenlik gösteren ve arazi çalışması sonucunda belirlenmiş ve kesinleşmiş sınırlarla ayırt edilmiş olan arazi parçasını ve bu arazi parçasını toprak haritası üzerinde temsil eden kapalı alanı,

ı) İl Müdürlüğü: İl Tarım ve Orman Müdürlüğünü,

i) Kanun 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu,

j) Kurul: Toprak Koruma Kurulunu,

k) Marjinal tarım arazisi: Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve dikili tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topoğrafik sınırlamalar nedeniyle üzerinde sadece geleneksel toprak işlemeli tarımın yapıldığı arazileri,

l) Mutlak tarım arazisi: Bitkisel üretimde; toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin kombinasyonu, yöre ortalamasında ürün alınabilmesi için sınırlayıcı olmayan, topoğrafik

sınırlamaları olmayan veya çok az olan, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan, hâlihazır tarımsal üretimde kullanılan veya bu amaçla kullanıma elverişli olan arazileri,

m) Örtü altı yetiştiriciliği yapılan alan: İklim ve diğer dış etkilerin olumsuzluklarının kaldırılması veya azaltılması için cam, naylon veya benzeri malzeme kullanılarak oluşturulan örtüler altında tarım yapılan arazileri,

n) Özel ürün arazisi: Mutlak tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topoğrafik sınırlamaları nedeniyle yöreye adapte olmuş bitki türlerinin tamamının tarımının yapılamadığı, ancak özel bitkisel ürünlerin yetiştiriciliği ile su ürünleri yetiştiriciliğinin ve avcılığının yapılabildiği, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazileri,

o) Planlama alanı: AKUP yapılan ilçenin idari sınırlarını,

ö) Profil ve horizon: Farklı toprak serilerini temsil için litolojik kesikliğe sahip sığ alanlarda ana kayaya, diğer alanlarda ise en fazla 2m derinliğe kadar, en az 1x2 m genişliklerde dikey olarak açılan çukur profili, yüzeyden itibaren profil derinliği boyunca farklı morfolojik ve morfo-genetik özelliklere sahip olan yatay tabakalar/katmanlar da horizonu,

p) Sonda: Toprak serilerini temsil eden haritalama ünitesi sınırlarının tespit edilip kesinleştirilmesi, haritalama ünitesi içerisindeki toprağın seri ve faz özelliklerinin belirlenmesi için; arazide toprakçı burgusu ile, ilgili seri ve fazlarını birlikte tanımlayabilecek profil derinliğine kadar yapılan çalışmayı,

r) Sulu tarım arazisi: Tarımı yapılan bitkilerin büyüme devresinde ihtiyaç duyduğu suyun, kaynağından alınarak yeterli miktarda ve kontrollü bir şekilde karşılandığı arazileri,

s) Tarım arazisi: Toprak, topoğrafya ve iklimsel özellikleri tarımsal üretim için uygun olup, hâlihazırda tarımsal üretim yapılan veya yapılmaya uygun olan veya imar, ihya, ıslah edilerek tarımsal üretim yapılmaya uygun hale dönüştürülebilen arazileri,

ş) Tarım arazileri değerlendirme ve bilgilendirme sistemi (TAD Portal) : Tarımsal amaçlı ve tarım dışı amaçlı kullanılmak istenen arazilerin izinlendirme sürecinde; arazi ve toprak etüdü, değerlendirme, sorgulama, arşivleme işlemlerinin yönetimini tek bir merkezden sağlayan otomasyon ve veri tabanı sistemini,

t) Tarım arazileri sınıfları: Toprak ve diğer arazi özellikleri incelenerek, tarım arazilerinin ülke tarımındaki önemine göre, nitelikleri Bakanlık tarafından belirlenen mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ve marjinal tarım arazileri ile AKK sınıfına göre I., II., III. ve IV. sınıf ile entansif ve korumalı tarım teknikleri ile özel ürünlerin üretiminin yapılmasına uygun

özellikleri olan VI. ve VII. sınıf ile fiziksel ve/veya kimyasal ıslaha gereksinimi olan tarımsal potansiyeli yüksek V. sınıf arazileri (Ek-1 ve Ek-2),

u) Tarım dışı alanlar: Üzerinde toprak bulunmayan çıplak kayaları, daimi karla kaplı alanları, ırmak yataklarını, sahil kumullarını, sazlık ve bataklıkları, askeri alanları, endüstriyel, turizm, rekreasyon, iskân, altyapı ve benzeri amaçlarla plânlanmış arazileri,

ü) Tarımsal arazi kullanım türleri: Tarım arazilerinin var olan veya potansiyel olarak varlığı kabul edilen veya edilebilecek tarımsal amaçlı kullanım şekillerini,

v) Tarımsal Ar-Ge alanı: Biyoçeşitlilik, bitkisel ve hayvansal genetik kaynakları, ıslah denemeleri ve diğer tarımsal Ar-Ge çalışmalarında kullanılan alanı,

y) TNKA : Tarımsal niteliği korunacak alanı,

z) Toprak: Mineral ve organik maddelerin parçalanarak ayrışması sonucu oluşan, yeryüzünü ince bir tabaka halinde kaplayan, canlı ve doğal kaynağı,

aa) Toprak analizleri: Belirli bir toprak numunesinin veya "toprak serilerini temsil etmek üzere açılmış olan profillerdeki her bir horizonttan alınmış bozulmuş ve/veya bozulmamış toprak örneklerinin laboratuvarlarda, toprak serisinin tanım ve özelliklerinin kesinleştirilmesine, Kanuna göre arazi sınıflandırılmasına, toprak derecesine, taksonomik sınıflamasına ve AKK sınıflamasına esas olacak şekilde uluslararası geçerliliği olan ve Bakanlık tarafından kabul edilmiş olan yöntemlerle fiziksel ve/veya kimyasal ve/veya biyolojik ve/veya mineralojik ve/veya mikromorfolojik özelliklerinin belirlenmesi ve toprak numunesinin temsil ettiği arazinin mikro ve makro besin maddeleri miktarlarının bulunması için yapılan analizleri,

bb) Toprak etütü: Toprakların çeşitli kullanımlar karşısındaki davranışlarını, potansiyel kullanımı ve sınırlandırmalarını belirlemek ve sınıflandırmak amacıyla; Ulusal ve Uluslararası sınıflandırma sistemleri dikkate alınarak morfolojik, fiziksel, kimyasal, biyolojik, ve mineralojik özelliklerinin tespiti, haritalanması ve raporlanması için yapılan çalışmalar bütünü,

cc) Toprak etüt mühendisi; Kanunun 7 nci maddesi kapsamında toprak etüt ve haritalama konusunda eğitim almış ve daha önce toprak seri veya toprak endeks sınıflama çalışmalarına katılmış, Ziraat Fakültelerinin Toprak Bölümünden ve/veya Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümünden Lisans Eğitimi alarak mezun olan Ziraat Mühendisi veya Toprak Anabilim dalında toprak etüt ve haritalama alanında yüksek lisans ve/veya doktora eğitimini tamamlamış Ziraat Mühendisini,

çç) Toprak etüt raporu: Arazide sınıflama, derecelendirme veya planlama gibi her türlü arazi ve toprak değerlendirmesi için yapılan arazi ve toprak etütleri sonrası hazırlanan rapor, harita, profil tanımlama kartları, analiz tabloları gibi belgeleri de içeren raporu,

dd) Toprak haritası: Arazi sınıflaması yapıldıktan sonra üzerine sınıflamanın işlendiği haritayı,

ee) Toprak serileri komisyonu: Ülke genelinde toprak serilerini belirlemek üzere oluşturulan komisyonu,

ff) Toprak serisi: Üst toprağın (doğal hali bozulmamış topraklarda yüzeydeki horizon, işlenmiş topraklarda ise toprak işleme aletleriyle karıştırılan yaklaşık ilk 0-20 cm kalınlığındaki horizonun) tekstürü hariç, tüm profilleri (toprak kesiti) benzer genetik horizonlara sahip, benzer ana materyalden oluşmuş doğal toprak sınıflandırma sistemlerinin en alt kategorisini oluşturan toprak gruplarını,

gg) Toprak veri tabanı: Arazi ve toprak kaynaklarının nitelikleri ile birlikte belirlenerek kayıt altına alındığı sayısal ve analog veri tabanını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Toprak ve Arazi Varlığının Belirlenmesi, Toprak Etüt ve Haritalama Çalışmaları

Toprak ve arazi varlığının belirlenmesi

MADDE 5- (1) Toprak ve arazi varlığının belirlenmesi amacı ile Bakanlık toprak koruma ve kullanmaya yönelik olarak arazi ve toprakla ilgili sınıflamaları ve haritaları yapar veya yaptırır.

(2) Ülke genelinde yapılacak toprak ve arazi varlığının belirlenmesi çalışmalarında; 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu, 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu ve diğer özel kanunlar kapsamında bulunan araziler ile 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununa göre onaylı imar planı bulunan arazilere ilişkin bilgi ve veriler, mer'î mevzuatına uygun köy yerleşik alanı ve civarı, yerleşik alan, kırsal yerleşik alan ve civarı ve köy yerleşim planı bulunan yerler ilgili kurum, kuruluş ve yerel yönetimlerden toplanır. Tarım arazileri, belirlenen kriterlere uygun olarak toprak ve arazi bilgilerini içerecek şekilde köy/mahalle, belde, ilçe, il, ülke bazında sıralı olarak tespit edilir ve veri tabanı oluşturulur.

(3) Toprak etüt, haritalama ve sınıflama çalışmaları, Toprak Etüt Mühendisi tarafından, ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak yapılır.

(4) Toprak etüt, haritalama ve sınıflama çalışmaları; ön hazırlık, arazi çalışması, laboratuvar analizleri ve büro çalışması aşamasından oluşur.

5) Ön hazırlık aşamasında, fizyografik birimlerin belirlenmesinde Toprak Haritalama Amaçlı Foto Yorumlama Çalışmaları İçin Arazi Fizyografik Birimleri Şematik Lejantı ve El Kitabı referans alınır.

(6) Ülke kaynaklarının sürdürülebilir, biyolojik çeşitlilikle uyumlu, verimli ve ekonomik kullanılması, mükerrer çalışmaların önlenmesi, bilgilerin tek elde toplanması için; toprak sınıflaması sonucu hazırlanan bütün harita ve raporlar, Ülke genelinde Genel Müdürlükçe onaylanır.

(7) Toprak serileri, Ülke genelinde toprak serileri komisyonu tarafından karara bağlanır. Toprak serileri komisyonu, konu uzmanları ile akademik unvana sahip kişiler arasından Genel Müdürlükçe belirlenen 5 kişiden oluşur.

(8) Toprak etüt ve sınıflama çalışmalarında üretilen veriler tarım arazileri değerlendirme ve bilgilendirme sistemine yüklenir.

İtirazlar

MADDE 6- (1) Genel Müdürlük tarafından onaylanmış toprak sınıflarına onay tarihinden itibaren altı ay içerisinde sadece bir defa itiraz edilebilir. İtiraz yoluyla yapılan değişiklik talepleri ve kontroller sırasında tespit edilen hatalar Genel Müdürlükçe incelenir, değerlendirilir ve sınıf değişikliği söz konusu olduğu takdirde gerekli işlemler yapılarak Genel Müdürlükçe onaylanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Arazi Kullanım Planları ile Tarımsal Amaçlı Arazi Kullanım Plan ve Projelerinin Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar

Arazi kullanım planlarının esasları

MADDE 7- (1) Arazi kullanım planları, Bakanlık tarafından hazırlanır veya hazırlattırılır. Bakanlık, arazi kullanım plânlarının hazırlanması yetkisini kendi koordinasyonunda olmak üzere, ihtiyaca göre valiliklere devredebilir.

(2) Arazi kullanım planları hazırlanırken; ülkesel, bölgesel ve yerel planlamalara temel oluşturan ve diğer fiziki planlamalara veri teşkil eden; toprak, iklim, topoğrafya, fizyografya, su potansiyeli ile ihtiyaç duyulan diğer veriler esas alınır. Çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda toprağın niteliği, arazinin yeteneği ve diğer arazi özellikleri gözetilerek arazi kullanım türleri belirlenir.

(3) Arazinin özellikleri gözetilerek farklı amaçla kullanımlar için toprak ve arazi etütlerine dayanılarak yapılan arazi kullanım planları ile yerel, bölgesel ve ülkesel ölçekte, başta tarım arazileri olmak üzere, tarımsal Ar-Ge alanları, mera arazileri, orman arazileri, özel kanunlarla belirlenen alanlar ile diğer arazi kullanım şekillerini ve ileriye yönelik sürdürülebilir gerek tarımsal gerekse de tarım dışı amaçla kullanılabilir alternatif alanları gösteren rapor ve haritalar hazırlanır. Elde edilen veriler veri tabanında saklanır.

(4) Özel kanunlarla belirlenen veya belirlenecek alanlarda, ilgili kanun hükümleri saklı kalmak kaydı ile arazi kullanım planlarında yer verilen kullanım şekilleri, ilgili kanunlar kapsamında sorumlu bakanlık veya kuruluşlar tarafından değerlendirilir.

Arazi kullanım planlarının hazırlanması

MADDE 8- (1) Arazi kullanım planları aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanır;

a) 1/25000 ölçekli AKUP ile tarım arazileri sınıflandırılır ve alternatif alanlar belirlenir, 1/5000 ölçekli AKUP ile de tarım arazileri sınıfları ve alternatif alanlar uygulamaya yönelik olarak kesinleştirilir.

b) Gerekli olması halinde 1/25000 ölçekli AKUP haritalarındaki tarım arazilerinin sınırları 1/5000 ölçekli AKUP'a göre revize edilebilir.

c) Planlarda, Kanunun amacı göz önünde bulundurularak ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile yerel düzeyde etkileneceklerin görüşleri de değerlendirilir.

ç) Plan alanında, arazi kullanım biçiminde değişim taleplerinin olup olmadığı belirlenir, arazi kullanım şekillerini etkileyen sorunlar ve uyumsuzluklar saptanır.

d) Doğal koşulların belirlediği alanlar özelinde "mevcut arazi kullanım şekilleri" tanımlanır. Ayrıca tarımsal amaçlı kullanımlar, sulama alt yapıları, yerleşimler, sanayi alanları, yollar ve benzeri sonradan oluşmuş kullanımlarla ilgili veriler derlenir.

e) AKUP, açıklama raporu ve plan hükümlerinin hazırlanması işlemleri tarım arazileri önem sınıflamasının yapılması, alternatif alanların belirlenmesi ve değerlendirilmesi çalışmalarından oluşur.

f) AKUP kapsamında, tarım arazileri önem sınıflaması çalışmalarında planlama alanına ait toprak, sulama ve yağış verileri kullanılarak, Kanunla tanımlanan arazi önem sınıflarına göre tarım arazileri sınıflandırılır. (Ek-1)

g) Toprak kaynaklarının korunarak verimli kullanılması ile sektörel gelişmenin birlikte sürdürülebilmesi için tarım dışı kullanım taleplerinin yönlendirilmesi amacıyla alternatif alanlar belirlenir. Alternatif alanlar, önem sınıflamasında arazinin sınıfı ile birlikte tarımsal üretim potansiyeli ve tarımsal arazi kullanım bütünlüğü içindeki konumu dikkate alınarak belirlenir.

ğ) Tarım dışı amaçlı kullanımlarda öncelikle planlı alanlar içinde talebe uygun boş alanlar alternatif alan olarak değerlendirilir. Planlı alanlarda uygun ve yeterli alanın bulunamaması durumunda öncelikle tarım dışı alanlar Ek 2'de yer alan sıralamaya göre alternatif alan olarak değerlendirilir. Tarım dışı alanların da yetersiz olması halinde planlama alanı içindeki tarımsal arazi varlığına göre kuru marjinal tarım arazileri alternatif alan olarak değerlendirilir.

Arazi kullanım planı kontrolü ve onayı

MADDE 9- (1) 1/25000 ölçekli AKUP çalışmalarının araziye uygunluğunun kontrol işlemleri, il müdürlükleri tarafından yapılır. Kontrol çalışmaları tamamlanan AKUP'lar Bakanlık tarafından değerlendirilir.

(2) 1/5000 ölçekli AKUP çalışmalarının araziye uygunluğunun kontrol işlemleri, il müdürlükleri ve/veya Bakanlık tarafından yapılır. Kontrol çalışmaları tamamlanan AKUP'lar Bakanlık tarafından değerlendirilir.

(3) Yapılan veya yaptırılan planlar Cumhurbaşkanı kararı ile onaylandıktan sonra yürürlüğe girer. Arazi kullanım taleplerinde bulunacak tüm kamu ve özel girişimler, bu planla yönlendirilir ve bu plana uymak zorundadırlar.

(4) Planların onay aşamasından sonra, zaman içerisinde oluşabilecek değişiklikler dikkate alınarak, raporda, haritada ve plan notlarında gerekli düzenlemeler yapılabilir.

(5) Tarım arazileri Kanunda belirtilen istisnalar dışında, arazi kullanım planlarında belirtilen amaçlar dışında kullanılamaz.

Tarımsal amaçlı arazi kullanım plan ve projelerinin hazırlanması

MADDE 10- (1) Tarım arazisi olarak belirlenen alanlar için hazırlanacak tarımsal amaçlı arazi kullanım plan ve projelerinde (TAKUP); toprağın derinliği, fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri ile eğimi, konumu gibi arazi faktörleri, iklim şartları, su kaynakları, sosyal veriler, ekonomik veriler, kadastral veriler ile yapılan ve/veya yapılacak tarımsal faaliyetlerin özellikleri

göz önüne alınarak, toprak kaybı ve arazi bozulmasına neden olmayacak şekilde nasıl kullanılması gerektiğine ilişkin bilgilere yer verilir.

(2) Bakanlıkça belirlenen tarımsal arazi kullanım türlerine ilişkin talepleri değerlendirmek için, çalışma alanındaki toprak ve arazilerin nitelikleri tespit edilir. Değerlendirmeye alınması öngörülen tarımsal arazi kullanım türleri tanımlanarak arazi ve toprak istekleri belirlenir. Tespit edilen toprak ve arazilerin nitelikleri ile tarımsal arazi kullanım türlerinin istekleri karşılaştırma işlemi yapılarak değerlendirmeye alınır. Bu işlem sonucunda, kalkınma stratejileri, kalkınma planları, ekonomik ve sosyal analizler gibi diğer hususlar da dikkate alınarak arazinin hangi tarımsal arazi kullanım türleri için uygun olduğu tespit edilir.

(3) Toprak işleme, sulama, münavebe şekilleri, anızın değerlendirilmesi, girdi kullanımları, verimlilik, ürün ve üretim planlamasının usulüne uygun yapılmasını ortaya koyan bir planlama veya spesifik olarak yapılacak sulama projeleri ile birlikte, sekileme, çevirme duvarı gibi arazi iyileştirme ve toprak korumaya yönelik projeler en az bir ziraat mühendisi sorumluluğunda çiftçilerin ve arazi sahiplerinin görüşleri alınarak, valiliklerce hazırlanır veya hazırlattırılır. Hazırlanan projeler, ekonomik, ekolojik ve toplumsal yönden toprak koruma kurullarının uygun görmesi halinde, valilikçe onanır ve uygulanır.

(4) Plan veya projenin uygulanacağı arazilerin büyüklüğü ve sınırlarının tespitinde; toprak özellikleri, topoğrafya, kullanım şekli yönünden benzer özelliklere sahip ve doğal olaylar ve kullanımlar karşısında benzer özellikler gösteren alanlar belirlenerek kayıt altına alınır ve veri tabanı oluşturulur.

(5) Araziyi kullananlar tarafından hazırlanan veya hazırlatılan, arazi özelliklerinin iyileştirilmesi, muhafazası ve geri kazanımına yönelik projeler, tarımsal amaçlı projeler kapsamında değerlendirilir. Bu projeler, 18/12/1991 tarihli ve 91/2526 sayılı Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğün yetki verdiği mühendislerce hazırlanır. Hazırlanan projeler Kurul tarafından değerlendirilerek uygulanıp uygulanmayacağına karar verilir, takibi ve denetimi il müdürlükleri tarafından yapılır. Bu projelerin uygulanacağı alanda diğer kamu kurum ve kuruluşlarının mevzuatını kapsayan bir hususun olması durumunda, bu kuruluşların uygun görüşü alınır.

(6) Tarım dışı alanlarda ve marjinal tarım arazilerinde; sahiplerince arazi özelliklerinin iyileştirilmesi ve geri kazanımına yönelik projeler, ıslah amaçlı hazırlanan projeler olarak değerlendirilir. Islah amaçlı projeler, yetkilendirilmiş ziraat mühendislerince hazırlanır, kurul

tarafından değerlendirilerek uygun görülenler onaylanmak üzere Bakanlığa gönderilir. Bakanlık tarafından onaylanan projelerin uygulanıp uygulanmadığının takibi ve denetimi il müdürlükleri tarafından yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Büyük Ovalar ile Erozyona Duyarlı Alanların Belirlenmesi ve Korunması

Büyük ovaların belirlenmesi

MADDE 11- (1) Tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovalar; o ildeki kurulun, birden fazla ili ilgilendiren ovalarda ise ilgili kurulların görüşü alınarak Bakanlığın teklifi ve Cumhurbaşkanlığı Kararı ile büyük ova koruma alanı olarak belirlenir.

(2) Büyük ova koruma alanının belirlenmesinde, ovada bulunan tarım arazisinin alan büyüklüğünün yanı sıra tarımsal üretim potansiyeli, ülke ve bölge tarımındaki önemi ile erozyon, çoraklaşma, kirlenme ve amaç dışı kullanım gibi tehditlerin olumsuz etkileri nedeniyle arazi bozulma risklerinin yüksek olması hususları dikkate alınır.

(3) Ülke ve bölge tarımındaki önemi göz önünde bulundurularak araştırma enstitülerine tahsisli alanlar ve tarımsal Ar-Ge alanları ile coğrafi işaretli ürünlerin ve/veya yerel öneme haiz ürünlerin ve/veya endemik bitkilerin yetiştiği alanlar da büyük ova koruma alanı olarak belirlenebilir.

Büyük ovalarda tarımsal arazi kullanımı ve uygulamalar

MADDE 12- (1) Büyük ovalardaki koruma ve geliştirme amaçlı tarımsal altyapı projeleri ve tarımsal arazi kullanım planları, kurul veya kurulların görüşleri dikkate alınarak, Bakanlık veya valilikler tarafından öncelikle hazırlanır/hazırlattırılır. Bu ovalarda, ilgili bakanlıkların plan ve projeleri Bakanlığa bildirilir ve diğer ilgili projelerle bütünlüğü sağlanarak uygulanır.

(2) Büyük ova koruma alanı ilan edilen ve ova sınırları içinde kalan parsellerin, tapu kütüğü sayfalarının beyanlar hanesine büyük ova alanına girdiğine dair şerh konulması valilikler tarafından ilgili tapu müdürlüklerinden talep edilir.

(3) Büyük ova koruma alanında kalan yerlerde 4342 sayılı Mera Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu, 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun, 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu kapsamında olan yerler ilgili mevzuatınca değerlendirilir.

(4) Büyük ovaların korunması geliştirilmesi ve çiftçilerin desteklenmesi için Bakanlık gerekli tedbirleri alabilir.

Erozyona duyarlı alanların belirlenmesi ve korunması

MADDE 13- (1) Doğal ve yapay olaylar sonucu toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin bozulup bozulmadığının veya bozulma ihtimali olup olmadığının tespiti çalışmaları Bakanlık veya il müdürlükleri tarafından yapılır. Yapılan tespit çalışmalarının araziye uygunluğunun kontrolleri, ilgili il müdürlüklerince yapılır. Kontrol çalışmaları tamamlanan doğal ve yapay olaylar sonucu toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri bozulduğu veya bozulma ihtimalinin bulunduğu belirlenen alanlar Bakanlığa gönderilir.

(2) Bakanlığa gönderilen alanlar, Bakanlık tarafından değerlendirilerek uygun bulunması halinde, Cumhurbaşkanlığı kararı ile erozyona duyarlı alan olarak belirlenir.

(3) Havzanın tamamı göz önünde bulundurularak arazi bozulması ve toprak kayıplarını önleyici her türlü fiziki ve kültürel tedbirler alınır. Yürütülen tedbirlerle, hazırlanacak olan projelerin uyumunun sağlanması için, belirlenen alanda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla planlama ve uygulama aşamalarında işbirliği yapılır. İlgili kurum veya kuruluşlar faaliyet alanları ile ilgili planlama ve projelerin teknik yönden uyumlu olmasını, ödenek ve zaman planlamasını ortaklaşa yapar veya yaptırırlar. Uygulamalar, Bakanlığın koordinasyonunda ilgili kurum veya kuruluşlar tarafından yapılır.

(4) Erozyona duyarlı alanların belirlenmesi ve korunması ile ilgili çalışma kriterleri, havzanın ekonomik, ekolojik ve toplumsal özellikleri dikkate alınarak Bakanlık tarafından belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Arazi kullanım planlarına uyum

MADDE 14- (1) Tarım arazileri, Kanunda belirtilen istisnalar hariç olmak üzere, AKUP'ta belirtilen amaçlar dışında kullanılamaz. İzinlendirmelerde AKUP ve Plan Hükümlerine uyulur.

İdari yaptırımlar

MADDE 15- (1) Kanununun 20 ve 21'inci maddelerinde düzenlenen idari para cezaları maktu ceza olup, yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır, bu cezalara zaman aşımı süresi uygulanmaz.

(2) İdari para cezası kabahatin işlendiği tarih esas alınarak uygulanır.

(3) Kabahatin işlenme zamanının belirlenemediği durumda, tespit tarihi esas alınarak işlem tesis edilir.

(4) Araziyi bozanın tespit edilmesi halinde, idari para cezası öncelikle araziyi bozana uygulanır. Araziyi bozanın tespit edilememesi halinde, bu idari para cezası arazi sahibine uygulanır. Arazinin hisseli olması halinde idari para cezası hissedarların tamamına hisse oranına bakılmaksızın aynı miktarda uygulanır. Hissedarlardan birinin idari para cezasını ödemesi halinde diğer hissedarların cezası ortadan kalkar.

Arazi Kullanım Planlarına veya tarımsal amaçlı arazi kullanım plan ve projelerine aykırılık durumunda uygulanacak cezalar ve yükümlülükler

MADDE 16- (1) Arazi Kullanım Planlarına veya tarımsal amaçlı arazi kullanım plân ve projelerine uyulması zorunludur.

(2) Arazi Kullanım Planlarına aykırı kullanımlarda veya tarımsal amaçlı arazi kullanım plân veya projelere aykırı hareket edilmesi halinde, valilikçe resen tespit yaptırılarak sorumlulara; bozulan arazinin her metrekaresi için on Türk Lirası idarî para cezası uygulanarak projeye uygunluk sağlanması için azami iki ay süre verilir. İdari para cezasına yeniden değerlendirme oranı uygulandıktan sonra bin Türk Lirasından az olması halinde bin Türk Lirasına tamamlanır. Büyük ova koruma alanında iki katı olarak uygulanan cezaların da bin Türk Lirasından az olması halinde doğrudan bin Türk Lirası uygulanır.

(3) Verilen sürenin sonunda arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmediğinin tespit edilmesi durumunda; valilikçe faaliyet durdurulur, 2 nci fıkrada belirtilen idarî para cezasına ilave olarak üç kat idarî para cezası uygulanır. Bir ay içinde izinsiz bütün yapıların yıkılması, arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için belediyelere veya il özel idarelerine bildirilir. İlgili belediye veya il özel idaresi, yıkım ile ilgili idari ve teknik işlemler tamamlandıktan sonra bir ay içinde yıkımı yapar veya yaptırır, arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesini sağlar. Yapılan masraflar Bakanlıkça karşılanır.

(4) Bakanlık birimleri, arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için yapılan yıkım ve temizleme masraflarını sorumlulardan genel hükümlere göre tahsil edilmesini teminen, Hazine ve Maliye Bakanlığının ilgili birimine iletir.

(5) Hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen bir ay içinde belediye veya il özel idarelerince yıkılmayan yapılar, Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir. Arazi tarımsal üretime

uygun hale getirilir. Masraflara ait fatura/faturalar ödenmek üzere yıkımı yapmayan belediye veya il özel idaresine gönderilir. Yıkım ve arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilme masrafları %100 fazlası ile ilgili belediye veya il özel idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı veya İller Bankası Anonim Şirketi tarafından belediye veya il özel idaresinin 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere takip eden ayın sonuna kadar Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına aktarılır.

(6) Verilen iki aylık süre sonunda valiliğin yaptıracağı tespitlerle plân veya projelere uyulduğu ve arazi tahribatının durduğu ve tarımsal üretime uygun hale getirildiği tespit edilmesi halinde sınırlama ve hak mahrumiyetleri ortadan kalkar.

Uygulama

MADDE 17- Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulanmasını sağlamak üzere her türlü alt düzenlemeyi yapmaya yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 18- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

EKLERİ:

Ek 1: Tarım Arazileri Önem Sınıflaması Cetveli

Ek 2: AKK Cetveli

Ek 3: AKUP Değerlendirme Tablosu

Ek 1: Tarım Arazileri Önem Sınıflaması Cetveli¹

Önem Sınıfları	Toprak Derinliği		Eğim		Elektriksel Kondaktivite (EC)	Değişebilir Sodyum Yüzdesi (ESP)	Geçirgenlik Oranı	Toprak ph	Taşlılık Durumu	Drenaj (Taban Suyu)	Sel Basması	Yöre Ortalamasına Göre Ürün Alınma Durumu	Ayrıca
	Yıllık yağış 574 mm'den fazla ise	Yıllık yağış 574 mm'den fazla ise	Yıllık yağış 574 mm'den fazla ise	Yıllık yağış 574 mm'den fazla ise									
Mutlak Tarım Arazisi	50 cm'den fazla	%3 den az	%8 den az	4mmhos/cm'den az	%15 den az	0,15 cm/saat-50cm/saat arası	4,5-8,5 arası	%10 dan az	Drenaj (Taban Suyu) sorunu yok	Sel Basması sorunu yok	Yöreye adapte olmuş tarımı yapılan bitkilerin tamamından yöre ortalamasında ürün alınır	Mutlak tarım arazileri içinde bulunan 2 hektardan küçük özel ürün ve marjinal tarım arazileri, 0,5 hektardan küçük dikili tarım arazileri ile 0,3 hektardan küçük örtü altı alanlar	

¹ Bu cetveldeki parametreler 5403 Sayılı Kanun ve alt mevzuat hükümleri doğrultusunda değişiklik gösterebilir.

		%3-8	%8-12	4mmhos/cm'den az	0,15 cm/saat-50cm/saat arası	4,5-8,5 arası	%10 dan az	Drenaj (Taban Suyu) sorunu yok	Sel Basması sorunu yok	Yöreye adapte olmuş tarımı yapılan bitkilerin en az birinden yöre ortalamasında ürün alınır
	50 cm'den az	%3-8	%8-12	4-8 mmhos/cm'den arası	0,15 cm/saat-50cm/saat arası	4,5-8,5 arası	%10 dan az	Drenaj (Taban Suyu) sorunu yok	Sel Basması sorunu yok	Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim yöre ortalamasının altındadır.
		%3-8	%8-12	4mmhos/cm'den az	0,15 cm/saat-50cm/saat arası	4,5-8,5 arası	%10-50 arası	Drenaj (Taban Suyu) sorunu yok	Sel Basması sorunu yok	Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim yöre ortalamasının altındadır.
							%10 dan az	Yetersiz Drenaj (90 cm de Taban Suyu)	Sel Basması sorunu yok	Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim yöre ortalamasının altındadır.
Marjinal Tarım Arazileri								Drenaj (Taban Suyu)	Arasıra sel alır. Ekim zamanı	Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim
										Marjinal tarım arazileri içinde bulunan 2 hektardan küçük özel

ürün ve mutlak tarım arazileri, 0,5 hektardan küçük dikili tarım arazileri ile 0,3 hektardan küçük örtü altı alanlar marjinal tarım arazisi kabul edilir.	çöre ortalamasının altındadır.	zaman gecikebilir	sorunu yok																
	Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim yöre ortalamasının altındadır.	Sel Basması sorunu yok	Drenaj (Taban Suyu) sorunu yok	%10 dan az	8,5-9,5 arası														
	Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim yöre ortalamasının altındadır.	Sel Basması sorunu yok	Drenaj (Taban Suyu) sorunu yok	%10 dan az	4,5-8,5 arası	0,15 cm/saatten az-50cm/saatten fazla													
	Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim yöre ortalamasının altındadır.	Sel Basması sorunu yok	Drenaj (Taban Suyu) sorunu yok	%10 dan az	4,5-8,5 arası	0,15 cm/saat-50cm/saat arası													
	Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim yöre ortalamasının altındadır.	Sel Basması sorunu yok	Drenaj (Taban Suyu) sorunu yok	%10-50 arası	4,5-8,5 arası	0,15 cm/saat-50cm/saat arası													

Ek 2: AKK Cetveli

ARAZİ KULLANIM KABİLİYET (AKK) SINIFLARI

Araziler kullanma kabiliyetine göre, üzerinde erozyona sebep olunmadan en iyi, en kolay ve en ekonomik bir şekilde tarım yapılabilen birinci sınıf ile, hiç bir tarıma elverişli olmayan, çayır veya ormanlık olarak dahi kullanılamayan, ancak doğal hayata ortam teşkil edebilen veya insanlar tarafından dinlenme yerleri ve milli park olarak kullanılabilen sekizinci sınıf arasında yer alırlar. Aşağıda bu sınıflara ait genel tanımlar verilmiştir.

I. Sınıf Arazi:

Birinci sınıf arazi; alışılmış ziraat metotları uygulanabilen düz veya düze yakın, derin, verimli ve kolayca işlenebilen toprakları ihtiva eden arazidir. Bu sınıf arazide pek az su ve rüzgâr erozyonu olabilir. Topraklar iyi drenaja sahiptirler, su taşkın zararlarına maruz değildirler. Çapa bitkileri ve diğer entansif yetiştirilen ürünlere uygundur. Yağışların az olduğu yerlerde sulanan birinci sınıf araziler % 1 den az meyilli, derin tınlı yapılı, iyi su tutma kapasitesi olan orta derecede geçirgen topraklara sahip arazilerdir.

II. Sınıf Arazi:

İkinci sınıf arazi ancak bazı özel tedbirler alınmak suretiyle kolayca işlenebilen iyi bir arazidir. Bunun birinci sınıf araziden farkları, hafif meyillilik, orta derecede erozyona maruz kalmak, orta derecede kalın toprağa sahip olmak, ara sıra orta derecede taşkınlara uğramak ve kolayca izole edilebilecek orta derecede ıslaklık ihtiva etmek gibi sınırlayıcı faktörlerden bir veya bir kaçını olabilir.

III. Sınıf Arazi:

Üçüncü sınıf arazi, üzerinde iyi bir bitki münavebesi kullanılmak ve uygun ziraat metotları tatbik edilmek suretiyle fazla gelir getiren çapa bitkileri için orta derecede iyi bir arazidir. Orta derecede meyillilik, erozyona fazla hassasiyet, fazla ıslaklık, yüzlek toprak, taban taşının varlığı, fazla kumluluk veya çakıllık, düşük su tutma kapasitesi ve az verimlilik bu sınıf araziye ait olan özelliklerdir.

IV. Sınıf Arazi:

Dördüncü sınıf arazi, özellikle devamlı olarak çayıra tahsis edilmeye müsait arazi sınıfıdır. Ara sıra tarla bitkileri de yetiştirilebilir. Fazla meyil, erozyon, kötü toprak karakterleri ve iklim bu sınıf topraklar üzerinde yapılacak ziraatı sınırlayıcı faktörlerdir. Kötü drenaja sahip az meyilli topraklar da dördüncü sınıfa ithal edilirler. Bunlar erozyona maruz kalmazlar, fakat ilkbaharda birdenbire kuruduklarından ve verimlilikleri de pek az olduğundan birçok ürünlerin yetiştirilmesine uygun değildirler. Yarı-arid bölgelerde dördüncü sınıf araziler üzerinde baklagilleri ihtiva eden münavebe sistemlerinin uygulanması genellikle iklim dolayısıyla mümkün olmamaktadır.

V. Sınıf Arazi:

Beşinci sınıf arazi kültür bitkileri yetiştirmeye müsait olmadığından çayır ve orman gibi uzun ömürlü bitkilere tahsis edilir. Kültivasyona, taşlılık ve ıslaklık gibi bir veya birkaç faktör mani olur. Arazi düz veya düze yakındır. Fazla miktarda su ve rüzgâr erozyonuna maruz değildir. Otlatma ve ağaç kesimi iyi bir toprak örtüsünün devamlı olarak muhafazası şartıyla yapılır.

VI. Sınıf Arazi:

Altıncı sınıf arazi, ormanlık veya çayır olarak kullanılmada dahi orta derecede tedbirler alınmasını icap ettiren arazidir. Fazla meyillidir ve şiddetli erozyona maruz kalır. Yüzlektir, ıslak veya çok kurudur veya başka sebeplerden dolayı kültivasyona müsait değildir.

VII. Sınıf Arazi:

Yedinci sınıf arazi, çok meyilli, erozyona fazla uğramış, taşlı ve arızalı olup, yüzlek, kuru, bataklık veya diğer bazı elverişsiz toprakları ihtiva eder. Çok fazla ihtimam gösterilmek şartıyla çayır veya orman olarak kullanılabilir. Üzerindeki örtünün azalması halinde erozyon çok şiddetli olur.

VIII. Sınıf Arazi:

Sekizinci sınıf arazi, kültivasyona ve çayır veya ormanlık olarak kullanılmaya mani özellikleri ihtiva eder. Bu tür araziler doğal hayata ortam teşkil ettikleri gibi, dinlenme yeri olarak da kullanılır veya akan sulara su toplama havzası olarak muhafaza edilirler. Bunlar, bataklık, çöl, çok derin oyuntuları ihtiva eden arazilerle, yüksek dağlık, fazla arızalı, taşlı arazileri kapsarlar.

TESPİT CETVELİ
(EGE, TRAKYA, MARMARA, AKDENİZ VE KARADENİZ BÖLGELERİ İÇİN)

TOPRAK BİRİMLERİ		ARAZİ KULLANMA KABİLİYET SINIFLARI									
Derinlik	Bünye	Geçirgenlik	I	II	III	IV	V ⁽²⁾	VI	VII	VIII ⁽²⁾	
			Meyil /Eroz.	Meyil /Erozyon	Meyil /Erozyon	Meyil /Erozyon	Meyil /Eroz.	Meyil /Eroz.	Meyil /Eroz.	Meyil /Eroz.	
S	O	O	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	C ₃₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
S	O	Y	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	C ₃₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
S	O	H	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	C ₃₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
S	İ	O	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	C ₃₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
S	İ	Y	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	C ₃₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
S	K	O ⁽⁴⁾	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	C ₃₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
S	K	H	-----	-----	A ₁ B ₁₂ ⁽⁵⁾	B ₃ C ₁₂ D ₁	-----	C ₃₄ D ₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
ÇS	O	O	-----	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	-----	C ₃₄ D ₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
ÇS	O	Y	-----	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	-----	C ₃₄ D ₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
ÇS	İ	O	-----	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	-----	C ₃₄ D ₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
ÇS	İ	Y	-----	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	-----	C ₃₄ D ₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
ÇS	K	O ⁽⁴⁾	-----	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂ D ₁	-----	C ₃₄ D ₂₃	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
ÇS	K	H	-----	-----	-----	-----	-----	A ₁ B ₁₂	Diğer. ⁽⁶⁾	-----	
D ⁽³⁾	O	O	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
D	O	Y	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
D	O	H	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
D	İ	O	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
D	İ	Y	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
D	İ	ÇY	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂	C ₃₄ D ₁₂	-----	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
D	K	O ⁽⁴⁾	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃	C ₄ D ₁₂₃	-----	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
D	K	H	-----	-----	A ₁ B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁₂	-----	C ₄ D ₃₄	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
OD	O	O	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
OD	O	Y	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
OD	O	H	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
OD	İ	O	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
OD	İ	Y	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
OD	K	O	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	-----	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	
OD	K	H ⁽⁴⁾	-----	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂	-----	C ₃ D ₁₂	Diğerleri ⁽⁶⁾	-----	

TESPİT CETVELİ AÇIKLAMALAR:

1. Tespit cetvelinin hazırlanmasında tesirli toprak derinliği, bünye, geçirgenlik, meyil ve erozyon dereceleri ölçü olarak alınmış; toprak drenajı, tuzluluk ve taşlılık gibi hususların değerlendirilmesi ise ancak genel izahlara göre yapılacaktır.
 2. Bu sınıfların tespiti genel izahlara göre olacaktır.
 3. Çok derin topraklar da derin topraklar içinde mütalaa edilecektir.
 4. Bu toprak birimlerindeki toprak geçirgenliği orta olduğundan, toprak bünyesi kumlu tın gibi Koherant maddesi olan kaba bünyelerdir.
 5. Pratikte sürülerek mahsul yetiştirilebildiğinde bu sınıfa konur. Aksi takdirde VI. Sınıfa veya daha yukarı sınıflara konur.
 6. I. - VI. Sınıflar için cetvelde yer alan kombinasyonlar dışında kalan G4'e kadar olan kombinasyonlardır.
- ❖ Arazi yetenek sınıflamasında sınırlayıcı faktörün önemine göre alt yetenek sınıflaması da yapılır.
- Kullanımındaki hâkim problem erozyon veya erozyona duyarlılık var ise kabiliyet sınıfının yanına (e);
 - Kötü drenaj, yaşlık sorunu, yüksek taban suyu, sel basması var ise (w);
 - Kök bölgesi sınırlamaları var ise (s);
(toprak sığılığı, taşlılık, tuzluluk, alkalilik, düşük rutubet tutma kapasitesi, verimsizlik vb.)
 - İklimsel sınırlamalar (yetersiz sıcaklık, nem, don.vb) var ise (c)
 - Bu sınırlamaların birlikte olması halinde (ws, es, se, ce...gibi) semboller konularak ifade edilir.

Örnek: I, IIe, IIw, IIIse, IVws, VIes, VIIcs...vb.

TESPİT CETVELİ II (ORTA, DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGELERİ İÇİN)

TOPRAK BİRİMLERİ		ARAZİ KULLANMA KABİLİYET SINIFLARI										
		I	II	III	IV	V ⁽²⁾	VI	VII	VIII ⁽²⁾			
Derinlik	Bünye	Geçirgenlik	Meyil /Erozyon	Meyil /Erozyon	Meyil /Erozyon	Meyil /Erozyon	Meyil /Erozyon	Meyil /Erozyon	Meyil /Erozyon	Meyil /Erozyon	Meyil /Eroz.	Meyil /Eroz.
S	O	O	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	-----	C ₄ D ₂₃ E ₁	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
S	O	Y	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	-----	C ₄ D ₂₃ E ₁	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
S	O	H	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	-----	C ₄ D ₂₃ E ₁	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
S	İ	O	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	-----	C ₄ D ₂₃ E ₁	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
S	İ	Y	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	-----	C ₄ D ₂₃ E ₁	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
S	K	O ⁽⁴⁾	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	-----	C ₄ D ₂₃ E ₁	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
S	K	H	-----	-----	A ₁ B ₁₂	-----	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
ÇS	O	O	-----	-----	A ₁ B ₁₂ ⁽⁵⁾	-----	B ₃ C ₁₂	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
ÇS	O	Y	-----	-----	A ₁ B ₁₂ ⁽⁵⁾	-----	B ₃ C ₁₂	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
ÇS	İ	O	-----	-----	A ₁ B ₁₂ ⁽⁵⁾	-----	B ₃ C ₁₂	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
ÇS	İ	Y	-----	-----	A ₁ B ₁₂ ⁽⁵⁾	-----	B ₃ C ₁₂	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
ÇS	K	O ⁽⁴⁾	-----	-----	A ₁ B ₁₂ ⁽⁵⁾	-----	B ₃ C ₁₂	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
ÇS	K	H	-----	-----	A ₁ B ₁₂ ⁽⁵⁾	-----	A ₁ B ₁₂	D ₁ ğ _{er} . ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
D	O	O	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
D	O	Y	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
D	O	H	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
D	İ	O	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
D	İ	Y	A ₁	B ₁₂₃	C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
D	İ	ÇY	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂	C ₃₄ D ₁₂	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
D	K	O ⁽⁴⁾	A ₁	B ₁₂₃	A ₁ B ₁₂₃	C ₄ D ₁₂₃	D ₄ E ₁₂₃ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
D	K	H	-----	-----	A ₁ B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₁₂₃ D ₁₂	C ₄ D ₃₄	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
OD	O	O	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
OD	O	Y	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
OD	O	H	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
OD	İ	O	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
OD	İ	Y	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
OD	K	O ⁽⁴⁾	A ₁	B ₁₂	B ₃ C ₁₂₃ D ₁	C ₄ D ₂₃	D ₄ E ₁₂ F ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----
OD	K	H	-----	-----	A ₁ B ₁₂	B ₃ C ₁₂	C ₃ D ₁₂	D ₁ ğ _{er} l _{er} i ⁽⁶⁾	-----	-----	-----	-----

AKK SINIFLARINA GÖRE KULLANIM UYGUNLUĞU ŞEMASI

Artan Sınırlandırma ve Zararlar Azalan Adaptasyon ve Kullanım Seçimi	Arazi Kullanma Kabiliyeti Sınıfı	Arazi Kullanım Yoğunluğunda Artış →							
		Yaban Hayatı	Ormancılık	Otlama			Ekim-Dikim		
				Sınırlı	Orta	Yoğun	Sınırlı	Orta	Yoğun
I									
II									
III									
IV									
V									
VI									
VII									
VIII									

Gölgelediği kısımların uygun olduğu kullanımları göstermektedir

Ek 3: AKUP Değerlendirme Tablosu²

TARIM ALANLARI		TARIM DIŞI ALANLAR		KAPSAM DIŞI ALANLAR	
MUTLAK KORUNACAK TARIM ALANLARI	2. ÖNCELİKLI ALTERNATIF ALANLAR	1. ÖNCELİKLI ALTERNATIF ALANLAR	MEVCUT NİTELİĞI DEVAM ETTİRİLECEK ALANLAR		
SULU MUTLAK TARIM ARAZİSİ	KURU MARJİNAL TARIM ARAZİSİ	İMAR PLANI İÇİNDE BOŞ ALANLAR (TNKA HARİÇ)	IRMAK-IRMAK YATAĐI-SAHİL KUMULLARI	MERA ALANI	
KURU MUTLAK TARIM ARAZİSİ		ÇIPLAK KAYALIK ALAN (%50'DEN FAZLA)			
DİKİLİ TARIM ARAZİSİ		ÇIPLAK ALAN (%10-50)	BARAJ-GÖL-GÖLET	ORMAN ALANI	
SULU ÖZEL ÜRÜN ARAZİSİ			KIYI-SAHİL		
KURU ÖZEL ÜRÜN ARAZİSİ					
ÖRTÜ ALTI YETİŐTİRİCİLİĐI YAPILAN ALAN			MADEN-OCAK ALANI	SULAK ALAN	YAPILAŐMA ALANI
SULU MARJİNAL TARIM ARAZİSİ			POTANSİYEL MERA ALANI (TESCİL HARİCİ ALAN)	DAİMİ KARLA KAPLI ALAN	YOL
BÜYÜK OVA KORUMA ALANI					

² Planlama alanında ihtiyaç halinde farklı kullanımlar eklenebilir.

GENEL GEREKÇE

Ülkelerin kendi topraklarını iyi tanımaları, topraklarının potansiyelini bilerek doğru kullanmaları önem arz etmektedir. İklim değişikliği, kirlenme ve kaynakların aşırı ve sürdürülebilir olmayan kullanımı, biyolojik çeşitliliği çok ciddi bir biçimde tahrip etmektedir ve bu durum insan yaşamını tehdit eder duruma gelmiştir. Kaynak yönetiminde potansiyeline uygun doğru kullanım şekillerinin belirlenebilmesi için ülke bütününde toprak ve arazi varlığının belirlenmesine, toprak etüt ve sınıflama yapılmasına, Arazi Kullanım Planlaması'na ihtiyaç bulunmaktadır. Doğal kaynakların plansız kullanımı, ekolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlar yaşanmasına neden olmakla birlikte sürdürülebilir kalkınmanın tehlikeye girmesine neden olmaktadır. Özellikle arazi kullanım planlamasına dayalı olmayan arazi kullanımları, birbirlerine komşu durumda olan sektörleri çatışır duruma getirebilmektedir.

Arazi kullanım planları; kentleşme, sanayi, enerji, turizm, orman gibi sayısı artırılabilir diğer kullanım talepleri ile doğal kaynakların kullanım kararlarının bir entegrasyon içinde olmasını sağlamakta, böylece ekoloji-ekonomi çatışmasını olabildiğince azaltarak aralarında denge oluşturmaktadır. Arazi kullanım planlarının üretilmesi, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun Tarım ve Orman Bakanlığı'na verdiği görevlerden birisidir. Üretilen planlar, planlama yapma yetkisine sahip kurumlar tarafından üretilen diğer planlama çalışmalarına altlık oluşturarak katkı sağlamaktadır.

Devlet; Anayasa'da (44 ve 45'inci maddesi) toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini ve tarım arazilerinin amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek için gerekli tedbirleri almakla ve Onbirinci Kalkınma Planı'nda; tarım arazilerinin korunması, etkin kullanımı ve yönetiminin sağlanması ile tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanım baskısını azaltacak düzenlemeleri yapmak ile yükümlü kılınmıştır.

Bu gerekliliklere ilave olarak; Tarım ve Orman Bakanlığı, 2019-2023 Stratejik Plan'ında ise toprak ve su kaynaklarının korunması, verimli kullanılması ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak görevini üstlenmiştir. Ayrıca, Üçüncü Tarım Orman Şurası sonucu oluşturulan Eylem Planı, ülke bütününde Arazi Kullanım Planlarının hazırlanmasını sağlamayı hedef göstermiştir.

5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 10'uncu maddesinde "Arazi kullanım plânları ile ülkesel ve bölgesel plânlamalara temel oluşturan ve diğer fizikî plânlamalara veri teşkil eden; su potansiyeli, toprak veri tabanı ve haritaları esas alınarak çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda toprağın niteliği, arazinin yeteneği ve diğer arazi özellikleri gözetilerek uygun arazi kullanım şekilleri belirlenir." amir hükmü ile Arazi Kullanım Planları'nın hazırlanmasını emretmektedir.

Bu kapsamda; 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 7, 10, 11, 14 ve 15 inci maddelerinin verdiği sorumluluklar nedeniyle; Türkiye bütününde toprak ve arazi varlığının belirlenmesi, Arazi Kullanım Planlarının (AKUP) yapılması, tarım arazilerinde toprağın kimyasal, fiziksel ve biyolojik özelliklerinin sürekli üretim sağlayacak şekilde korunarak kullanımı için tarımsal amaçlı arazi kullanım plân ve projelerinin hazırlanması, tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovaların belirlenmesi ve korunması ile doğal ve yapay olaylar sonucu toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri bozulmuş veya bozulma ihtimali olan araziler ile millenmeden önemli derecede etkilenen baraj, gölet ve benzeri rezervuar havzalarında toprak kayıplarını ve millenmeyi önlemek, koruma, geliştirme ve kullanmayı esas alan teknikleri yerleştirmek amacıyla erozyona duyarlı alanların belirlenmesi ve korunması amaçlanmaktadır.

1/25 000 Ölçekli Arazi Kullanım Planı ile; "mutlak korunacak tarım alanları"nın tespit edilmesi, tarım dışı kullanım amacıyla değerlendirilebilecek alternatif alanların gösterilmesi, büyük ovaların arazi kullanım durumlarının belirlenmesi ve böylece tarım dışı kullanım taleplerinin, tespit edilen alternatif alanlara yönlendirilmesi ile tarım arazileri üzerindeki tarım dışı baskının azaltılması, ayrıca tarım alanları ile ilgili istatistiki bilgilerin kalitesinin artırılması hedeflenmektedir.

GÖRÜŞ FORMU*

Görüş Bildiren Kurumu:

Taslağın Genelindeki Görüş ve Değerlendirme

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		

NOT: Mevcut metin ve taslak metin sütunları karşılaştırma cetveli ile aynı renk ve biçimde oluşturulur. Teklif metni ile yapılacak değişiklikler ise farklı renkte gösterilir.